

I. С. Кедун

РОЗКОПКИ В м. НОВГОРОД-СІВЕРСЬКИЙ У 2008 р.

This paper presents the results of the 2008 season in Novhorod-Siverskyi. The nature of the work, stratigraphy of the site, and assemblage of the finds are described. The period of settling and functioning of this part of the city is analysed. Two Ancient Rus buildings discovered during the excavations are described in detail.

У липні 2008 р. в м. Новгород-Сіверський працювала археологічна експедиція ДП НДЦ ОАСУ ІА НАНУ. В роботі експедиції активну участь брали студенти Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Розкопки проводились на північно-західній частині посаду давньоруського міста.

Місце для розкопок обрано після вивчення праць попередніх дослідників, зокрема І.І. Єдомахи. Вони проводились у дворі ЗОШ № 2. З'ясовано, що вказана територія вперше була заселена носіями роменської культури. Життєдіяльність тут продовжувалась у період X—XIII ст., і в

Рис. Новгород-Сіверський. Натільний хрестик

цей час поселення являло собою частину посаду давньоруського Новгород-Сіверського.

Загалом досліджено 90 м². Під прошарком дерну виявлено давньоруський культурний шар потужністю 30—50 см у вигляді темно-коричнивого супіску, який гарно зберігся.

Досліджено два житла XI—XII ст. у вигляді напівземлянок з каркасною основою. Житла заглиблені в материк на 0,3—0,6 м, у кутках зафіксовано стовпові ями. Керамічний матеріал зі споруд є синхронним. Проте в заповненні житла 1 знайдено срібний натільний хрестик орієнтовно кінця X ст. Обидва житла мали опалення, але печі виявились зруйнованими. Зокрема, в південно-західному кутку житла 1 вдалося зафіксувати залишки печі у вигляді череня та вуглин. У північно-західному та південно-східному кутках житла 2 також зафіксовано значну концентрацію печини та залишків горілого дерева.

Житло 2 перекривало пляму округлої форми, заповнену чорним гумусом. Під час її дослідження знайдено декілька невиразних фрагментів кераміки X ст. Також навколо житла 1 зафіксовано дві канавки, що ймовірно являють собою залишки огорожі.

Зібрано колекцію керамічного матеріалу X—XVIII ст. На денцях посуду XII ст. фіксується вісім різновидів гончарних клейм. Індивідуальні знахідки представлено натільним хрестиком (рис.), шиферним пряслом, фрагментами ножів, уламками скляних браслетів та ін.

Аналізуючи результати досліджень, варто відзначити, що ця ділянка була досить інтенсивно заселена в давньоруський період. Зважаючи на її розташування (≈ 500 м на північний захід від дитинця), вона, безперечно, входила до складу міського посаду.